

Deres ref: 14/2642

Høringsinnspill til rapporten "Gjennomgang av Norsk kulturråd"

Forskerforbundet er den største fagforeningen i Arkivverket, og representerer mer enn 1/3 av Arkivverkets ansatte.

Vi er glad for at Kulturdepartementet har nedsatt en utredningsgruppe for å se på Norsk kulturråds organisasjon og oppgaveportefølje. Samtidig er vi skuffet over at ansvaret for FOU-arbeid innenfor ABM- sektoren, ikke er drøftet i denne sammenhengen. I Kulturrådets egen rapport om forskning i museer og arkiv (FOMA) konkluderes det med at:

*"Vi vil derfor anbefale at arkivinstitusjonene får spesiell oppmerksomhet i Kulturrådets videre arbeid med å utvikle forskningen i virksomhetene"*¹.

Arkiv, bibliotek og museum – er kunnskapsbaserte institusjoner som konkurrerer med universiteter og høyskoler (UH) når det gjelder rekruttering av kvalifiserte fagfolk. I motsetning til UH- sektoren, har vi ikke tilgang på forskningsrådets midler, vi har ikke systemer for fagfelleevaluering, poenggiving eller annen type premiering/anerkjennelse for det viktige arbeidet som gjøres i vår sektor. Vi har flere eksempler på at UH- forskere ikke ønsker å delta i prosjekter/utgivelser i regi av ABM- institusjoner, da de ikke får uttelling for slikt arbeid i form av forskningspoeng etc. En konsekvens av denne situasjonen er at ABM- institusjonene på sikt vil miste kompetent arbeidskraft og at kvaliteten på tjenestene som tilbys blir dårligere.

Ansvarsforhold pulveriseres

Kulturdepartementet har hittil ikke vært bevisst sitt ansvar for FOU i ABM- sektoren. I en utredning som ble produsert på oppdrag fra Norges forskningsråd om forskning på kulturfeltet heter det:

*"Selv om det fra og med Stortingets behandling av Stortingsmelding 36 (1992-93), "Forskning for fellesskapet", er knesatt som allment prinsipp at det enkelte departement har hoved- og samordningsansvaret for både grunnleggende og brukerrettet forskning i egen sektor, har dette i begrenset grad nedfelt seg som praksis på kulturområdet"*².

¹ Forskning om museer og arkiv, *Heen og Salomon*, Fagbokforlaget 2013, s.43.

² Kunnskapsbehov i kultursektoren, *Hallén*, Norges forskningsråd 2003, s.17.

Ansvar for FOU i ABM- sektoren er i praksis overlatt til Norsk kulturråd og de enkelte institusjonene (les Arkivverket, Nasjonalbiblioteket, etc.). I Arkivverket har Forskerforbundet gjennom flere år arbeidet for å få på plass en forskningsstrategi; uten å lykkes. Inntil en slik strategi er på plass og implementert i budsjetter og styringsdokumenter, er vi avhengige av at departementet (gjærne gjennom Norsk kulturråd) tar et overordnet ansvar for å legge til rette for FOU i institusjonene.

Når det i den foreliggende rapporten foreslås å overføre kulturrådets oppgaver på arkivområdet til Riksarkivaren, vil dette tvert imot medføre en ytterligere pulverisering av FOU- ansvaret på vårt fagfelt. Det er vår klare oppfatning at Riksarkivaren *ikke* er rede til å påta seg et slikt ansvar.

Behov for utviklingsprosjekter

Offentlige arkivinstitusjoner forholder seg til et samfunn der informasjon skapes og formidles gjennom stadig nye digitale medier og formater. Det stilles større krav til kompetanse- og fagutvikling i dag enn noen gang tidligere. Vi må på den ene siden ivareta den spesialkompetansen vi allerede har innen blant annet forvaltningshistorie, eldre skrift og arkivistikk, men samtidig utvikle denne i relasjon til ny fagkunnskap innen blant annet IT, informatikk og juss. Behovet for kompetanse og kunnskap blir bare større.

På mange av disse feltene har vi felles utfordringer med biblioteker og museer. Massedigitalisering, logistikk, fremfinningssystemer, IT-verktøy, emne-/søkeordssystemer, foto, film og lyd er fagområder som det kunne være formålstjenelig å videreutvikle i samarbeid med bibliotek- og museumsinstitusjoner.

Behov for nasjonal koordinering

Rapporten gir et tydelig signal om at det er behov for å avklare ansvarsforholdene mellom Norsk kulturråd og departementet når det gjelder oppgaver knyttet til direktorater og ABM-institusjoner.

Vi er åpen for at det bør skje endringer på dette feltet, men frykter at vi vil falle mellom to stoler dersom Kulturrådet sier fra seg sine ansvarsoppgaver uten at det samtidig etableres et nytt nasjonalt koordineringsorgan for FOU og faglig samarbeid på ABM-feltet.

Vi ønsker oss et nasjonalt råd for forsknings- og utviklingsarbeid i ABM-sektoren. Rådet bør koordinere faglig samarbeid mellom ABM- institusjonene. Det bør også arbeide for å få på plass et registrerings- og rapporteringssystem for forskning og utviklingsarbeid i sektoren (Gjærne med utgangspunkt i forskningsportalen Cristin; men med kategorier som er tilpasset arbeid i ABM- institusjonene: *utstillinger, foredrag, kildeutgivelser, kataloger, bokutgivelser*, etc.). I tilknytning til dette bør det legges til rette for fagfelleverdinger – og belønningssystemer for faglig produksjon.

Dette er et arbeid som bør prioriteres høyt. Hvorvidt det skjer i regi av Norsk kulturråd eller Kulturdepartementet er av mindre viktighet, men det vil sende et uheldig signal dersom ingen tar sitt ansvar, og delegerer ansvaret til underliggende direktorater.

Vennlig hilsen

Eirik Hachvaag Andersen

Styreleder/Hovedtillitsvalgt for Forskerforbundet i Arkivverket